

REDACȚIA

Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
pe an ... 20 cor.
pe 6 luni ... 10 cor.
pe 3 luni ... 5 cor.
pe o lună ... 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 20

INSERȚIUNILE:

de 40 de caractere pentru 100 de
linii, a 5-lea oară 17 linii, a 6-lea
oară 20 de linii publicitate.

Adăugăm și alte servicii, cum ar fi:
scrierea și tipărirea scrisorilor,
telegrafelor, etc.

Telefon pentru nr. 20 și 21.
Serviciu de distribuție la domiciliu.

Păreră asupra situației.

Cu prilegiul alegerii dela Chișineu directorul ziarului nostru a primit dela un frun'as al vieții noastre naționale o scrioare de felicitare, în care privitor la situația politică se zice:

«Am urmărit dela început până la sfârșit campania electorală și m'am veselit vădând în sfârșit, pornită o mișcare națională una și sănătoasă. Regret, că sunt condamnat a privi mișcarea numai de aici, din departare și că nu pot lua parte activă.

«Dacă nu mă înșeală judecata mea, politica maghiară e în o criză grea și lungă, din care nu mai poate scăpa decât prin strajice frământări, cari au s-o slăbească. Totul epinde acum dela M. Sa Monarhul: vrea să continue cu concesiunile sau se oprește pune piciorul în prag? Nouă concesiuni ar semna a accelera procesul de desfacere a imperiului și o complicațiune de cesiuni internaționale. Dacă aspirațiunile șoviniste s'ar vi de voința neînfriată a M. Sale, ne-am și probabil în ajunul unui nou 48, mai s'ar ca actualii conducători ai Maghiarilor Apponyi, Polónyi, Ugron și Lengyel — s'ar sfii să împingă lucrurile spre extren.

«Fie așa ori altcum, în ori-ce caz avem ne așteptăm la timpuri, în cari puterea statului va trebui cheltuită pentru altele și pentru strivirea noastră. Noi să folosim ne și cu minte aceste timpuri și să căutăm mai ales, ca să devenim un factor hotărâtor în viața publică a Ungariei. Organizarea noastră politică, indispensabilă pentru ori-ce

luptă, este acum începută prin alegeri și va trebui continuată cu toată serioșitatea și cu toată puterea.

«Atunci, când noi vom stăpâni pe toți alegătorii români, când ei vor forma o armată bine disciplinată, vom ocupa în stat locul, care ni-se cuvine.

«Ne mai rămân, se înțelege, și alte probleme, de cari vom trebui să ne ocupăm în același timp.

«Să ne îngrijim mai ales de școală și gospodăria română! Căci cu analfabeți și cu sapa de lemn ajungem pe urma Rutenilor. Episcopii și consistoarele noastre iau asupra lor o mare răspundere, dacă nu-și vor încorda toate puterile pentru promovarea școlii, până ce nu e prea târziu. De economie națională trebuie să se preocupe întreaga societate română și să ajute mai ales acolo unde țăranul nu mai știe încâtăra: în țara Hațegului, în Munții Apuseni și în Bihor.

De sigur, că în societatea noastră românească nu se va găsi un singur om, care să nu aprobe vederile desfășurate mai sus.

Așa e: trebuie să profităm de situația ce se desfășoară, să căutăm a ne impune, să organizăm forțele naționale și în deosebi să avem grijă și preocupare pentru școală și economia națională, cele mai bune arme în lupta grea a vieții.

Zoltanul nu mai vreau să aștepte. Cel dela „Független Magyarorszag“ sunt nervoși de nerăbdători. Pericolul în mora. Acum, când ei pot porunci în dietă, nu pot ei pretinde aceea, ce li-se pare, că le compete? În articolul lor „Meddig várjunk?“ (până când?) fac

spume. Lor le trebuie acum tarif vamal, armată națională etc. cu un cuvânt uniune personală. Ear Franci le recomandă să fie moderați. D-lui adică se 'ndeasă spre aulicătate.

Lucrul e drăguț de comic. Tisza voia să dea pe Kossuthiști afară cu darabanți. Nu i-a succed. Cel din urmă vreau să-l dea afară de tot din dietă: i-au atacat mandatul. Și Zoltan are gură mare; mai știți, că nu-l succede? Să nu sufere apoi Zoltan de neurastenție politică?

«Inainte de soluție». Sub acest titlu a publicat vestitul publicist Iasa Tomici o broșură volantă foarte interesantă. Arată ticăloșia administrației, relele cari rod la tulpina Ungariei. E de tot interesantă; de aceea prezentăm următorul pasagiu remarcabil:

«Și noi vrem stat unitar. Dar nu o limbă comună face statul unitar, ci patriotism comun și mulțumirea popoarelor patriei. E de ajuns apoi pentru unitatea Ungariei: jurisdicție unitară și guvern central unitar... Noi vrem, ca să nu fim preterați, ci ca să ne bucurăm și noi de acele drepturi, cari ne privesc pe noi. Dacă plecăm în altă direcție, dacă provocăm luptă, dacă progresul suferă piedică, ce folos are Ungaria, că are 18 ori 20 milioane de cerșitori, cari vorbesc ungurește? Nu cred, că v'r'un șovinst ungur, chiar cel mai mare, ar fi mulțumit cu asta. fiind-că cerșitorii nu-s luați în considerare și nu-s în stare să străjuiască statul. Din toate părțile se pregătesc mari evenimente. În ce stare ne află pe noi acele evenimente? Dacă într'adevăr sunt oameni mari în Ungaria, nu-i permis să zică mai târziu: Suntem surprinși! Asta n'am prevăzut-o! Fiind-că bine a zis Cicero, că adevărații bărbați mari tre-

FEMEIA ȘI FATA.

— Novela. —
După B. A.

I.

Dragă, scumpă Eleno,
Scuză, că de atâta vreme îți sunt datorate răspuns la epistola ta; dacă ai putea vedea sufletul meu, dacă ai cunoaște împrejurările mele, dacă ai ști în ce situație mă mistuiesc... mă mistuiesc... cu alt cuvânt nu pot exprima ceea, în care mă aflu... m'ai ierta.

Nu-mi mai place nici să mă găsesc. Ieri au adus o bluză admirabilă de mătăsoasă roză dantelă valenciană și cu entre-deux și nici mă azi n'am luat-o deși îmi șede foarte bine... cine să aibă gust să se îmbrace, când să stăie? Mama m'a certat și mă întreabă, că eu cu mine? Eu i-am răspuns, că nimic... i-am putut da alt răspuns... căci și așa ea m'ar înțelege!

O Eleno, dragă Eleno, gândește-te la zilele petute împreună în pension și nu-mi tăgădui aștia ta mai ales acum, când am atâta lipsă de ea și dă-mi statul, că în ce mod ar putea o tânără bine educată să arete unul domn, iubește?

Accentul trebuie pus pe cuvântul domnișoară, că aceasta face situație atâta de grea. Căci ea-și fi măritată sau văduvă;... ar fi foarte dr. Lor totul le este permis. Dela ele nu se ia nici în nume de rău; pot cu ori-ce cochetărie cu ori mijloace să atragă atenția celui ce iesc asupra lor. Pe o fată însă îndată o judecă pea. Mama o ocărăște... Și o judecă, chiar și acel ce-l adorat.

Aceea ce pe o femeie o ridică în ochii bărbaților, este îndrăzneala cu care pășeste față de el și îi vrăjește cu farmecile sale feminine; o fată dacă recurge la de acestea, spărie pe bărbați.

Femeia cochetă cucerește, pe fata cochetă nu cutează să o iee nimenea.

Ce stare de plâns, cu deosebire, când fata vede, că alesul ei face curte unei femei (să o numim Circo), căci în farmece e nelutecută. Căci înzădar. Ei îi este ușor! Pentru ea numai bărbatul e responsabil, și dacă bărbatul n'are nimic în contra purtării ei, cine ce mai poate zice?... Sunt apoi bărbați, cari sunt încântați, dacă femeile lor au cât mai mulți admiratori în jurul lor.

Acești bărbați permit femeilor lor, ca să meargă la bal cu haina cât de decoltată, sânul aproape de tot desvâlit, asemenea și umerii... Intr'adevăr acești bărbați nu observă, cât de provocător își poartă ele micile piciorușe... Dumnezeu, dacă o fată ar face numai pe jumătate atâta, ce ar zice de ea?! Nu văd ei, cum să aruncă ele cu voia în focul primejdiei... pe când noi fetele le întindem brațele nu mai de pe termul celalalt... în gând numai... pentru-că unei fete nu-i este permis să-și întindă brațele... Trebuie să așteptăm până să îndură bărbatul să și deschidă brațele și să o strângă la piept.

Nu-i permis să atragem atenția asupra noastră prin nimic, căci aceasta așa o cere buna-cuviință și buna creștere. Trebuie să privim fără nici un strigăt de durere, cum ne răpesc pe acel pe care îl iubim mai mult pe lume, a cărui icoană o purtăm adânc în inimă. Este teribilă soarta fetelor! Ași avea mare plăcere de a nu merge azi în acea societate, în care sunt invitată... Căci

și el va fi acolo... și ear va admira umerii celui gol... Să mă duc... să nu mă duc?... Dacă ai fi tu aici n'ași fi așa nehotărâtă... n'am pe nime, pe nime, cine să-mi arete calea cea bună. N'm alt sfetuitor, decât inima... și inima mă împinge... acolo. Nu vreau să merg... Și trebuie! Nu mă pot împotrivi mai mult... Dorul mă duce... Merg... voi fi acolo...! Ca să-l mai văd odată, pentru ultima oară!

Te sărută de mil de ori a ta nefericită prietină —

Aurora.

P. s. Te rog, trimite-mi rețeta de apă de păr! De un timp încoace îmi pică foarte tare părul. De supărarea cea multă. Mi-e frică să nu încărungesc.

II.

Eleno, dulcea mea,
Îți mulțumesc de sfaturile tale cele sincere, izvorite din inimă curată, deși acelea de loc nu m'au mângâiat.

Dacă suntem destinați unul altuia, stelele noastre de sigur se vor întâlni!

Nu dragă Eleno, cu de acestea nu mă mai amăgesc.

Nu mai fac nimic, ci rup cu el! S'a finit totul!

Ascultă, ce-am pățit:

Scena a fost la serata Floreștilor.

Intr'o odaie joacă cârți bărbați; în alta țîi petrec damele; a treia este a fetelor.

Aici ne-am întâlnit!

Adecă, cum ne-am întâlnit?! El n'a venit între noi, între fete, a rămas, ca de obicei cu doamnele în salon. Pe noi ne distrăgeau numai niște copii, pe bărbați îl ocupa casina, cafeneaua

bue să prevadă toate și nu-l permis să-l afle nimic nepregătit. La conferința din 17 Februarie n. a partidei independiste Francisc Kossuth a referat despre drumul său la Viena... El a avut impresia, că nu-s de loc dispuși pentru concesiile privitoare la chestiile militare, dar vor căpăta mână liberă pentru reformarea legii electorale, pentru reforme sociale, administrative, de culte... *De bună-seamă mână liberă — contra naționalităților! Intreb: sunt concesiile astea pentru Ungaria ori — cursă!*

Balkanul și politica internațională. Simptome sunt. Toți privesc cu îngrijire la Austria, Balcani, Macedonia încă rebelă pe lângă toate resfățărilor internaționale, de care a avut parte.

Unit în călătoria în Germania a principelui bulgar Ferdinand văd semne ale timpului. Sofia își ia adio dela Petersburg în politică. Austro-Ungaria ia o oare-care altitudine față de Poartă; se amintesc mișcări suspecte de trupe austriace la frontierele Italiei și Turciei, insinuându-se, că Austro-Ungaria vrea să se folosească de eclipsa rusească. Se comentează ultimul discurs al lordului Lansdowne, care a lăsat să transpire, că reformele din Macedonia trebuie să aibă o bază mai vastă și că de chestie ar trebui să se ocupe statele signatare ale tratatului dela Berlin.

E vorba, că Germania se 'mbulzește tot mai mult spre Balcani. Ea însă caută în Orientul european nu clienți politici, ci cumpărători pentru produsele sale industriale. Asta e alpha și omega diplomației sale. Kaiserul așa ceva țintește prin invitarea lui Ferdinand la Berlin.

În împrejurări de atare răscoalele din Macedonia le reduc unit la starea rea a finanțelor Porții. Trebuie bani pentru ca reformele să poată fi duse la îndeplinire, ear cassa imperiului sultanului e așa de ușoară, c'o poate duce vântul.

Diplomații padișahului cer, ca produsele străine la granița să plătească 11, 12% ad valorem.

Bani și reforme ca 'n palmă.

Presa comentează tot, de ce își poate acăța vr'o presupunere; nimeni nu se gândește însă la vr'o dismembrare a corpului imperiului otoman.

CRIZA.

Budapesta, 25 Februarie.

Misiunea contelui Andrassy s'a terminat se poate zice cu fiasco. N'a putut contribui cu nimic la limpezirea situației și ambele soluții propuse de dânsul, întâi un minister din coaliția opoziției, a doua un minister de tranziție sub șefia Darányi, n'au aflat aprobarea Coroanei.

Faptul acesta însă, vorbește dela sine foarte mult. Se dovedește că natura crizei e din cale afară gravă și nu se pot nici măcar prevedea urmările. Un conflict serios este între cei doi factori egali constituționali, între cari se împarte puterea: Coroana și națiunea, în esența majorității sale. S'a făcut apel la națiune. Aceasta a răspuns, trimițând o majoritate parlamentară mărturisind un program politic pe care nu-l acceptă Coroana. Misiunea contelui Andrassy, ca *homo regius* era, să stoarcă în cât se poate concesiile dela Coroană, cu cari să mulțumească pe kossuthiști, pe dealtă parte să reducă în cât se poate pretenziunile kossuthiștilor, ca să-i poată accepta Coroana. N'a succes. Ori cât de setoși ar fi după putere, Kossuthiștii nu pot ceda cu totul programul lor militar, ear intransigența Coroanei în chestiunile militare, este dictată de superioare interese ale întregii Monarhii și desigur chiar a viitorului Dinastiei.

Să ne aducem aminte de advertismentul Regelui dela Cluj. Un „de trei ori niciodată“ a fost răspunsul militaresc de scurt al Monarhului, la revedicațiunile campaniei obstrucționiste. De atunci nu e decât un an, prea pe scurt ar fi croit deci terminul la acel „nici odată“ când acum, nu-l vorbă încâtva silă de forțe majore, l-am vedea pe Rege cedând. Dar nu vor ceda nici Kossuthiștii. Și-ar pe de tot terenul de sub picioare și s'ar devalva iute în fața poporului maghiar, fanatizat de atâtea ani de dinșii, dac'ar ceda. Aceasta o știu dinșii prea bine.

Și în adevăr nu se știe, pentru cine e mai supărătoare majoritatea kossuthistă din parlament: pentru ea însăși, ori pentru Coroană, care nu poate guverna decât cu majorității precum majoritățile nu pot exercita puterea fără Coroană.

Douăzeci și patru mandate atacate.

Sâmbătă, a fost ultima zi când se mai putea da la Curie petițiuni împotriva mandatelor câștigate în ziua întâi a alegerilor. În 26 Ianuarie. S'au și înaintat petițiuni, cerând nimicirea a douăzeci și patru mandate.

Dintre cercurile cari ne privesc și pe noi, s'au dificultat următoarele mandate:

Mandatul lui Nicolae Serbân din cercul Arpașului;

Mandatul lui Cs. Lázár László, ales în Dobra împotriva lui Dr. Vlad, căzut prin nemai pomenite volnicii. S'a făcut totodată arătare oontra președintelui alegerii Csernovitz Mihály, pentru abuz de putere;

Mandatul lui Markbreit Gyula din Ocna față de care a căzut Dr. Aurel Cozma; secret public prin ce mijloace.

Mandatul lui Ioan Butean din Beiuș.

Andrassy despre situație.

Nu s'a aflat încă Alexandru, ca să solve nodul gordian maghiar. El adevărat a fost odată, poate ultima dată la M. Să despre succesele sale a spus Duminecă Kossuth următoarele:

Am anunțat M. Sale rezultatul activității mele. Încercările mele pentru guvern de coaliție s'au lovit de cestiune militară. Astă încrucișare a intereselor n'a putut-o delătura și și regele și opoziția țară la părerea-i individuală. Dar știam, că regele și-ar fi schimbat părerea, ce privește independența economică, nu Regele vrea tariful vamal independent, vrea, că guvernele celor două țări să se intereseze de adevărata situație economică, să țină cont de relațiile economice cu străinătatea. De oare-ce chestiunea militară zădărnici un oare-care cabinet de tranziție am adus-o pe tapet. Guvernul de tranziție ar fi fost după părerea mea un favorabil expedient pentru atingerea scopurilor noastre. Coroana a fost aplecată pentru formarea unui cabinet de tranziție, dar în Budapesta n'am putut executa realizarea ideii, fiindcă nu puteam asigura noului guvern vot de recruți. Astfel a trebuit să abdic de

sau femeia! Eu aruncam numai câte o privire în salon, unde Octavian își petrecea admirabil cu dama sa cea blondă, care numai din vanitate îl atrage spre sine, căci nu-l iubește, pe când eu... Dac'ăși putea concentra într'un cuvânt sau într'o privire, aceea ce fierbe în mine...

Intr'această simții, că puterile mă părăsesc, și nu mai pot suporta, aceea-ce să petrec într'ei... a căror înțeles numai eu îl pricepeam! Aproape amețesc... Doar nu voi leșina... Trebuie să merg de aici...! Mă scol să merg în salon, ca să chiem pe mama și să-l șoptesc, că mi-e rău...

Intr'acest minut el e înaintea mea... Ne întâlnim în ușă. El voia să iese afară și trebuia să treacă prin odaia fetelor.

Era să ne lovim unul de altul. Își ceru scuze și se uită la mine...

Și eu la el... Și în aceasta privire a fost totul, tot ce să petrece în mine... A fost, că Dumnezeu cu tine. Mai mult nu ne mai vedem!

S'a dat de o lature și m'a lăsat să trec înainte.

Și ochiul meu s'a ținut spre mine... și m'a privit lung, lung... petrecându-mă.

Am ajuns în mijlocul salonului... aproape inconștient... nici nu m'am uitat spre dama cea blondă... Nu știu nici, ce am, abia am putut spune mami ceva... De grabă eșirăm în coridor, unde era și el...

Mă întrebă, că de ce mă depărtez așa de iute.

Mama îi răspunse în locul meu, că nu mă aflu bine.

Și earăși m'a petrecut cu ochii...

Și toată noaptea n'am putut dormi... deși ști, că odinioară, în pension ce somnoroasă eram. Dumnezeu cu tine!

Să dormi mai bine decât nenorocita ta

Aurora.

P. s. Nu mai cutez să mă uit nici în oglindă! Așa crește mi-s'au făcut în jurul ochilor... Azi mâine voi fi toată crețe! Capul pleșuv... obrazul încrețit... cum să mă poată iubi...

III.

Mult dorită Elenă, Numai de n'ai voi să mă convingi! Tu deja vezi, că Octavian e îndrăgostit de mine, până peste urechi! Întâlnirea noastră din prag îi dai o importanță deosebită.

Aceasta părere trebuie să ți-o nimicesc! Dac'ă ai fi aici și ai veni cu noi zilnic pe corzo, între oarele de pe la amiază, unde de un timp încoace umblă și Circe cea blondă, cu câțiva după ea, între cari e de sine înțeles și Octavian...

Dacă m'ar fi înțeles, ce-l reține ca să nu se alăture câtră noi? Poate aceea, că nici nu mă uit la el, ci îmi întorc capul demonstrativ în altă parte și nici salutarea nu i-o primesc?... Să înțelege de sine, când să preumblă, vorbește sau cochetează cu ea. Căci urăsc mult pe această femeie, care mi-l'a răpit și-l ține în sclavie; doar' nu mă voi uita la el cu suris amabil? L'ar lua asupra ei și ar prospera și mai bine. Căci e într'adevăr de mirare, cum să țină această femeie. E trecută de 36 ani și fața ei e atât de netedă... așa de îngrijită... Femeile acestea își cultivă frumsețea, de li-se fac crețe, le întind

cu abur... ele nu știu nici iubi, nici suferi pe când o fată neghioabă ca mine încă s'ar păra de moarte.

I-am și spus odată, când s'a aliat cu m'a petrecut acasă de pe corzo.

M'a întrebat, că de ce sunt așa de neamicabilă față de el.

Câte i-ași fi putut spune la aceasta, dar câte... dar' era și mama acolo și așa i-am zis, decât că să nu se ocupe de mine atât mai prietenoși sunt alții cu el...

Mamel și aceasta i-a fost prea mi-a zis:

— Nu fi necuviincioasă, Auroro!

Ca și când aceasta ar fi fost necuviincios și când n'ar fi trebuit să-i spun de o sută mai mult, lasă să mă urască înca-i de tot eu numai aceasta o mai vreau!

În poartă ne-am despărțit. Simțiam, că succes să fac să mă urască.

Te rog nu mă mângâia mai mult, nu lipsă!

Te sărută

P. s. Teribil, din zi în zi sunt tot mai lădă. Cad în gâlbinare! Simptomele să văd în toată forma. Ce va fi de De-ași afla numai ceva rumenele, cari să cunoască.

IV.

Dragă Eleno,

Aceasta e ultima scrisoare! Nu te dez mai mult, dar' lasă-mă să-ți spun am pe inimă!

Ironizările tale continui îmi spun, noi s'au rupt firile amicitiei. Tu nu

ceva. Ideea asta cu totul a căzut. Toate astea le-am referat M. Sale și i-am vorbit și despre o eventuală soluție, care trebuie să o căutăm. M. Sa a zis, că va decide mai târziu.

Așa stând lucrurile partida independentă își organizează lupta viitoare. Din treburile de Duminecă a ajuns la lumina zilei, că partida independențistă cu ori-ce preț vrea să ia în mână cârma guvernului. — Zic — partida independențistă știe, că regele trebuie să se supue voinții poporului; dar nici fracțiunile 67-iste nu pot să vestească, că numai ideile lor au învins. Fiind atât de eterogenă opoziția coaliată, nu se poate considera de desmintire proprie faptul, că ar sprigini un partid 67-ist, care eventual ar da cabinetul.

Polonyi Geza. În legătură cu zisele lui Andrassy, Polonyi a spus următoarele:

Îmi pare foarte rău, că Andrassy a suferit fiasco. Dar din asta nu urmează, ca să ne punem pe punctul de vedere al celui ce așteaptă. Să așteptăm? Ce-i asta? Nu-i de cât politică la Schmerling, însă în altă ediție. Noi avem datorință sfântă — ne-a poruncit țara — să ameliorăm soarta economică a țării. Tractatele comerciale toate-s scadente. Tratat definitiv n'avem cu nici un stat. E permis, ca pe lângă o așa stare de lucruri să nu punem în arena proiectelor de biruință situația economică? Căci doar azi suntem sclavi Europei. Economicește fac cu noi ce vreau. Sunt firm convis, că cel ce realizează pe lângă ardențele reforme interne și o bună relație economică, se face nemuritor, fiindcă interesul economic e foarte vital. Nu cred, să fie cine-va, care cu argumente m'ar ști combate.

Coaliția și partidul popular.

Partidul popular vrea să conștientizeze pentru propria-i viață; partidul capătă un fotoliu ministerial. Guvernul va fi prevenitor față de instrucția confesională. Astea ar fi condițiile, cari leagă partidul popular de opoziția unită.

Csáky, Wekerle, Széll.

Presbiopii politici se pot lauda. Audiențele vor mai fi la M. Sa, ș'adeacă în rând

Csáky, Wekerle a doua oară, *Széll.* Din Budapesta le dă drumu nu tocmai până de parte opoziția. Csáky zice, că-i prea mare lisaist, Wekerle nu vrea multe, ce vrea opoziția, iar Széll în chestiunile militare e mai aproape de concepția curții, decât chiar Tisza Pista. Nici unul din ei nu vrea cabinet din opoziția coaliată. Toți voesc a face cabinet pur liberal.

Natural, că domnilor independențiști asta nu le place. Ei vreau ori-ce: dar mai presus de toate să fie în fotoliile ministeriale.

ELECTORALE.

Ni-se cere publicarea următoarelor.

Onorată Redacție!

În prețuitul ziar, ce redigiați cine-va din tufă mă atacă în mod josnic și tendențios. Spre restabilirea adevărului îmi permit a espune următoarele:

Câte construcțiuni, atâtea minciuni în corespondența din chestiune. La alegerea din Trăscău, din 16 alegători Negreni au participat 6 — zi șase — din cari 5 au votat cu partidul guvernamental, unul cu deputatul național. Te întreb d-le corespondent, unde este aci toată turma?

La conferență n'am fost invitat, cu toate aceste ocazionalmente am convenit cu domnul candidat, dar nu mi-a dat a înțelege prin nici un cuvânt, că D-sa voeste să candideze în cercul nostru — neștiind tainele ascunse ale D-sale — nici că am putut conlucra la reușita D-sale.

La hotelul Csiky ce voiu fi zis nu-mi aduc aminte, dar una o repet și acum, că după-ce Negreni de sediul de alegere de Trăscău sunt în o depărtare de 2 zile așa că un alegător are lipsă în mers și reintors și votat de 5 zile, nimeni nu va putea pretinde, că alegătorii pe speșele lor se meargă o călătorie așa îndelungată.

Că subscrișul am căzut în stradă — e drept, fiind ghiță și alunecăș am căzut, însă nu din cauza alcoolului cum afirmă corespondentul, ci din nenorocire, mai cad ei și alți oameni fără a fi turmentați de beaură.

Afacerea cu măcelarul Gulácsi Olliver din Câmpeni se referă la o glumă hazlie mai mult, cu toate aceste corespondentul cu scop de a mă ponegri înaintea autorităților superioare bi-

sericești se silește a face din țintar armăsar. Cum-că eu în ziua de 9 Februarie am fost în „stare normală“ mă provoc la șeful meu P. On. domn protopp. Romul Furduiu, cu care am convenit chiar atunci, când am mers la măcelăria d-lui Gulácsi; dacă nu am drept, îl rog să mă desuaveze. Față de complezanța ce au manifestat-o dl corespondent în hotelul Csikij față de toți preoții cari nu au luat parte la alegere, cari nu merită altă de cât ștreang las, se judece publicul imparțial.

Din toate aceste se vede, că domnul corespondent nutrește față de mine o ură nedumerită și se silește a mă ponegri, cum a făcut-o și în 1901 când cu alegerea mea de capelan a născocit neadevăruri scriind în „Foaia Poporului“ din Sibiu că sunt om fără calificățiune și defectuos până la monstruositate, despre care neadevăr convingându-se Redacțiunea foii din Sibiu, au rectificat corespondența declarându-l pe domnul corespondent de un seducător și om fără încredere.

Dl corespondent oare nu pentru denunțări ai mănăstirii nespălate dela fiertatul preot militar Broju din Sibiu? Au nu pentru denunțări ai fost dat afară din cancelaria Conzistorială din Sibiu?

Oprește-te să nu pățești ca moțul cu Aradul!

Un vidrean, cum, cum nu ajunge de măturător de stradă în Arad.

După câți-va ani se duce la bălciul de țeară din Arad, Gligor, Petru, Torcariu din Vidra-de-sus, cu vase și își descărcă vasele în locul târgului, vine însă și măturătorul de stradă tot vidrean și-l provoacă că stante pede, să se care cu vasele de oare-ce acolo nu-i ertat a lăsa vasele; în zădar fu toată rugarea referindu-l să-l mai lase cu vasele, zicând: lasă-mă măi loane, că doară eu te știu cine ești — nu se poate fu răspunsul. Atunci ciubărarul indignat exclamă:

„Sărac Arad pe cine ai ajuns“.

Săraci moți pe cine ați ajuns să vă croiască soarta politică și viitorul vostru.

Neagra, în 20 Februarie 1905.

Nicolau Candrea,
capolan gr.-or.

Din străinătate.

În senatul francez s'a votat proiectul referitor la serviciul de 2 ani al soldaților. Avem dară mai mult drept să credem, că și la noi se va vota, când li va veni rândul.

Înțelegi. Afirmi tot contrariul, dela ce-ți spun eu. Când îți scriu, că e gata între noi totul, tu răspunzi, că totul e în ordine! Îți gratulez! Peste o jumătate de an ești soția lui Octavian!

Eleno, Eleno, de ce vorbești astfel, când lucrul e tocmai din contră.

Nici-odată n'am fost mai departe unul de altul, ca de când umblă la noi... Căci umblă... într'adevăr... S'a legat de noi și mama a fost destul de slabă, ca să-i deschidă ușa — ca și ori căru om cinstit, cu poziție socială bună. Poziție cinstită — venit! Nici una nu-mi trebuie; mie-mi trebuie dragostea lui. Dar' mama nu s'a gândește la aceasta. Ea caută numai partia și Octavian încă-i partie. Așa dar' înaintea lui trebuie să deschidem amândouă aripile ușei. Te-a de cea mai fină. Cugler de cel mai bun. Să-l reținem la cină... Da, căci e partie...

Nu mai cât dragă mamă, pe mine m'ai lăsat afară din socoteală, d-ta cu cât îl inviți și-l amăgești mai mult, eu cu atât sunt mai rea față de el. Lasă să vadă, că și eu număr ceva la casa și știu că el a venit la noi numai căci a fost alins în vanitatea sa de cavalier iresistibil și nici decât din iubire. L'a ofensat rezeala mea, vine să mă cucerească și apoi să mă lase. Dar' eu așa sunt de rece ca un strop de apă din Groenlanda.

Aceasta îl supără și o supără și pe mama, care e încântată de el.

Nu mai de cinci ori a fost Octavian la noi și deja m'a și lăsat cu el — între patru ochi, — sub un pretext oare care, obicei cunoscut la name, când să arată un pețitor de treabă.

Am fost frumoasă, căci bluza cea roză îmi

șede admirabil, nu sunt modestă, dacă sunt sigură, că am întrecut cu mult pe blonda Circe.

Abia s'a depărtat mama, Octavian a devenit stăpân pe situație...

— Auroră... scumpă Auroră... îmi zise cu căldură...

— Ce poțezi? Îi răspunsei rece...

— Nu mă mai chinui... te iubesc... te ador... fi a mea!

— Nici odată! Îi răspunsei turburându-mă.

Îmi prinse mâna.

Eu mi-o retrasei brusc...

— Așa crezi, că și eu sunt nevastă blondă?

— Parcă mie nevastă îmi trebuie!... Sunt

sătul de cochetăria nevestelor... Rezeala d-tale,

stăpânirea, tăcerea d-tale îmi trebuie mie!

O, cât ași fi vrut să-l pot crede!

Nu i-am răspuns nimic, l'am lăsat să vorbească!...

Să-l auzim, ce mai zise...

— Da dragă Auroră... când le-am cunoscut

deplin pe acele, ne luăm refugiu la d-voastră,

ca sufletul nostru obosit să se recreze în nevinovăția voastră! Și d-ta nu mă vei respinge...

nu vei denega odihna unui călător obosit?... căci doar' și d-ta mă iubești!...

La aceasta izbucni.

— Cum poți afirma aceasta... cine ți-a spus...

— D-ta dragă... D-ta mi-ai tradat-o... atunci

ști, când ne-am întâlnit în prag... Cu o privire

mi-ai aprins inima... Cu privirea aceea neuitată

m'ai despărțit de blonda... O, Auroră voi fetele

nici nu știți, cât farmec e în nevinovăția voastră

și cu cât e mai puternică aceasta, decât ori-ce

artă... Câte mi-a spus femeia aceea și eu nimic

nu i-am crezut, pe când d-ta nu mi-ai spus nimic și eu am priceput totul.

Dar' eu am rămas tare... ori cât de mult m'a costat...

— Știam, că aceasta-i vâpaie și nu voiam să intru în ea...

— Nu domnule Octavian... mâne nu vei rde cu blonda d-tale de mine.

— Mama a intrat...

Ne-a poțit la cină...

Octavian s'a nătat la mine.

Eu mi-am plecat ochii...

M'a înțeles și n'a cinat la noi!

D-zeu eu tine pe vecl... Nici pe el nu-l

mai văd mai mult — nici pe tine.

Aurora.

P. s. Nu-i mirare că nu-l pot plăcea! Așa am slăbit! Într-o zi am pierdut 4 kilograme. Nu-mi rămâne alta, decât veninul...

V.

Ingerul meu.

Și totuși îți scriu...

Da îți scriu...

Căci sunt fericită... cât nici pot a-ți spune... până la nemurire! Mor... de fericire!...

Nu-i pe tot pământul o ființă mai fericită, decât mine! Întreg pământul l'a creat D-zeu numai pentru mine!

Unde să scorb, unde să sar de fericire! Să spun tuturor, că tu ești cea mai cuminte creatură și eu cel mai mare măgar. Cum am putut fi așa de neghioabă, așa de mărginită, așa de proastă...

Ca să nu văd nimic, pe când tu prevedeați totul!

DIN ROMANIA.

Rezultatul alegerii colegiului universitar.
Pentru București: Votant 75.

Au întrunit:

Gr. Ștefănescu 38 voturi, ales.
T. Maiorescu 37 voturi.

Pentru Iași rezultatul este următorul:

Inscriși 49
Votant 47
Anulate 2
I. Gavănescu guv. 24 voturi, ales.
P. Poni liberal 21 voturi.

Serata Reuniunii femeilor „S. Maria“
din Cluj.

Un singur gând îl muncеște și călăuzește azi pe Românii gr. cat. din Cluj, gândul de a dura o biserică corespunzătoare numărului mare de credincioși, o biserică imponentă, care să facă cinste tuturor Românilor și care să vestească pe veacuri înaintea cuvântului lui Dumnezeu în limba românească. Biserica d'astăzi a fost înființată de episcopul Bob pentru 3 familii, azi însă numără mai multe mii de credincioși. Elementele românești, cari au venit din provincie în oraș trebuie consolidate și prin potențarea religiosității lor.

Spre scopul acesta toți Românii de bine vor da obolul lor, și datorința și a noastră de religiunea gr. or. e de a ne bucura de înaintarea fraților gr. cat. și de a-i ajuta în tendințele lor, cari numai *nobile* sunt!

Spre scopul acesta a aranjat Reuniunea femeilor „S. Maria“ serata 23 Februarie n. 1905.

A succes p-ște așteptare.

La succesul ei a contribuit în primul rînd producțiunile domnișoarei *Elena Hossu* la vioară și ale d-șoarei *Alexandrina Hossu* la pian. Cu sentiment și accent istoric românesc a declamat d-șoara Virginia Podoabă poezia „La icoană“ de Vlăduța. Mult a ridicat nivelul seratei quintetul de viole (al universitarilor Virgil Muntean, Vas. Bășiotă, Poruț, Florian, Teofil Moldovan). Corul universitarilor a avut 2 puncte bine succese dar n'au fost cântări de forță.

În urmă la dorința publicului (care a fost foarte numărös) dl Ștefănescu cântăreț de opera din București, fiind în Cluj cu scopul d'a da un mare concert, a cântat 2 cântece naționale, fiind viu aplaudat.

Se zice, că și venite sunt multe pentru biserică, care ar vrea să se înalțe triumfător în mijlocul Clujului.

Cluj, în 24/2 1905.

V. M. M.

Cari toate s'au împlinit din vorbă în vorbă.
Căci Octavian mă iubește... nespuse...

Și eu îl iubesc foarte...

Și amândoi ne iubim de tot mult...

Nu m'a înșelat, mi-a spus adevărul... M'am îndoit zilnic de el... dar' l-am văzut pe corzo cu blonda Circe și el m'a măsurat cu ură și mânie și și-a întors capul de mine cu un zimbet ironic; am fost în curat cu Octavian...

Întoarsă acasă, am făcut pe mama să-l invite la cină.

În odaie era semiîntunecat... când a intrat am voit să-i sar în gât... dar' buna cuvîntă și mama, care încă era acolo... (o mamele aceste n'au simțul de pipăire, nici când nu știu, când să-și lase fetele singure...)

În fine a ieșit.

Octavian numai atât a zis:

— Așa dar'?

Și eu... o eu n'am zis nimic, numai i-am sărit în gât...

Ca o femeie!...

Cerul cu tine!

Acum știu, că ce trebuie să facă o fată, ca să cucerească pe un bărbat.

Nimic... nimic!

Nu mai să-l iubească!

Te sărută și îmbrățișează.

Aurora.

P. s. Sper că vii la nuntă. Azi mi-am comandat haina de mireasă. Albă de mătasa duchesse cud antelă adevărată ivoire. V'a fi splendidă. Dar' am și merit-o.

Trad. de Lelia.

„Luceafărul“.

„Luceafărul“, esceleanta revistă ilterară a tinerilor nostri universitari din Budapesta, continuă să apară cu același bogat și instructiv material ca în trecut. Executarea tehnică de asemenea nu lasă nimic de dorit, ci din contră: este tot mai mult apreciată de publicul românesc.

În ultimul număr redacția adresează următorul:

Aviz preoților și învățătorilor.

Temelia culturală a unui neam fiind poporul și mai ales conducătorii lui firești, preoții și învățătorii, ne-am dat seama că la noi ori-ce mișcare literară nu poate avea chezeșia trăinicie și-a dreptei căi, până când nu pătrunde și în această pătură socială. Am dori deci ca revista noastră să-și aibă rădăcinile în acest pământ bogat și sănătos. Această dorință a noastră numai atunci se va întrupa, când grosul cetitorilor nostri îl vor forma cărturarilor dela sate. Ne-am hotărît așadar să facem acestor cetitori favoruri și anume:

Preoții, învățătorii și țărani fruntași cari nu sunt și n'au fost abonații revistei noastre vor primi *gratuit* „Luceafărul“ pe anul curgător 1905, dacă în cursul lunilor Februarie și Martie a. c. vor trimite abonamentul de 7 cor. pe anul 1906. Astfel revista îi va costa pe doi ani numai 7 cor., în loc de 14 cor. — Numărul exemplarelor ce le putem da în aceste condițiuni, fiind numai cîntăreț, rugăm să se grăbească cei interesați. Acest favor se dă numai pentru Ungaria.

Red. și Adm. revistei „Luceafărul“.

Războiul ruso-japonez.

Pacea ar fi aproape să se încheie între Rusia și Japonia. Rusia ar fi primit următoarele puncte: Coreea să fie sub suzeranitate Japoniei; Port-Arthurul și peninsula Liaotung să le ia Japonia. Vladivostocul să fie port neutru și fără taxe vamale. Drumul de fier răsăritean din Mandșuria să fie sub control internațional; Mandșuria până la Harbin să se dea Chinei. Dar Japonia cere o despăgubire de războiu și Rusia nu vrea s'o dea.

Părerea e că guvernul rusesc nu se simte în stare a se lupta de odată cu Japonezii și cu revoluționarii.

— Nu e de crezut zvonul că flota japoneză va fi eșit în oceanul indian în întâmpinarea Rușilor. Rojdestvenski nu va pleca dela Madagascar cel puțin 4 săptămâni, de acum înainte căci așteaptă escadra a III-a; iar Japonezii ar face cea mai mare greșală, dacă s'ar depărta de baza lor sau dacă ar risca totul pe o carte, într-o luptă mare fațișă, pe apă. Dimpotrivă e de crezut că vor căuta să nimicească vase rusești cât mai multe prin atacuri cu torpiloare, în drumul flotei rusești prin strimtoarele insulelor dintre Asia și Australia.

— Unele ziare engleze spun că mijlocitorul pentru încheierea păcii a fost împăratul Francisc Iosif, care a sfătuit pe țar să facă pacea, căci altfel Rusia merge la un dezastru nespuse. Se spune că vor chema pe Kuropatkin și vor înceta ostilitățile. Din Viena însă se desminte că împăratul s'ar fi amestecat.

Se spune că Japonia a făcut propuneri de pace prin o putere amică. Împăratul Austriei a și fost sondat în această chestie, ca decanul monarhilor Europei.

Dar la 22 Ianuarie st. n. Rusia nu voia să auză de pace.

Ambasadorul Japoniei din Londra, nu crede că zvonurile au temei și că Rusia nu va face propuneri de pace câtă vreme va avea în Mandșuria o armată nealinsă și pe mare o flotă. Japonia firește că nu va face ea propuneri de pace, cum s'a spus de atâtea ori.

Batum. Ziua de ieri a fost liniștită. Seara s'au prădat mai multe locuințe. Uzinele societății ruse de navigațiune au suspendat lucrul. Patrutele străbat orașul și garnizoana a fost întărită. La Adjari situat la 40 verste depărtare de Baku, au izbucnit mari turburări: mahomedanii părăsesc orașul.

Petreceri și concerte.

— Corul bisericesc gr. or. rom. din Zlatna invită la concertul ce-l va aranja Duminecă în 5 Martie st. n. 1905 în sala dela Kolozsvári Nándor. Comitetul aranjator.

PROGRAMA: 1. „Pe crengi de soc“, cor bărbătesc. 2. a) „Lelițe cu gălbiori“, b) „Tăpe drum“, coruri bărbătești. 4. „Coroana Moldovei“, cor bărbătesc. 4. „Niță toacă“, cor bărbătesc. 5. „Toarce leleo“, cor bărbătesc. După concert urmează joc.

— *Petrecere cu dans* se va aranja la 2 Febr. (5 Martie 1905, în hotelul „Călmănești“ din Băița. În favorul școalei gr. oriental române din loc.

— Reuniunea femeilor române din Turda invită cu toată onoarea la *serata muzicală* urmată de dans, ce se va aranja în 5 Martie st. n. c. în sala cea mare din hotelul „Europa“ Comitetul aranjator. Prețul de intrare: a) de persoană 2 cor., b) de familie 7 cor. (3 membrii cor.) Începutul precis la 7 ore seara. Contribuțiile marimonioase sunt a se trimite pe adresa d-șoarei Auguste Dr. Moldovan cassiera Reuniunii.

NOTAȚI.

A R A D, 27 Februarie n. 1905

— Procedură și creștere ungurească. Căți-va ani înainte de aceasta Ungurii din Sibavia voiau să înființeze bancă, singuri însă, din lipsa creșterii n'au putut; au fost siliți să se ajute și la sprijinul Românilor. Și s'au aflat în 70—80 acționari Români cu peste 150 acții. Șeful băncii nu împoartă, ci să vedem ce s'a petcut la ultima adunare generală ținută în săptămâna trecută la care s'au prezentat și Români. Se citește bilanțul, observ. ungurește, din care se mănășii noștri pe drept fie zis puțin au priceput doreau însă, să fie lămurii și să știe și ei că s'a întâmplat cu capitalele lor. După citirea bilanțului în limba ungurească, se scoală un Român și pretinde ca acel bilanț să se citească și românește pentru-ca și Românii să priceapă starea peste tot demersul afacerii.

Ce să vezi? Ungurii ca mușcați de șerpe, justa cerere a Românilor au răspuns cu: „*Ma ki Oláh országra, ott majd oláhu olvasnak nektek*“.

Frumoasă procedură iar creșterea nu o putem numi decât curat ungurească.

Ș'acum voi Șirienii, în urma acestui tratament frumos ce veți face?

Urmați sfatului ce l'ați primit dela aceluia v-ați plâns, iar pentru viitor aveți în mîna zicala Românilor: „Nu vă amestecați în țările și vă mănâncă porcii“. Iar dacă dispuneți de bani plasați-i în întrepinderi românești.

— Parastas pentru Gozdu. Duminecă a fost capela română din Budapesta țintă de public. De față au fost dintre deputații naționaliști români d-nii Dr. N. Comșa, protopopul silie Damian. Dr. St. G. Pop, Dr. A. Novac, și I. Suciu. Am observat și pe dl N. Serban, deștatul liberal. Serviciul divin l'a săvârșit dl Bogoeviciu împreună cu corul bisericesc. La sfîșitul liturghiei s'a servit parastas pentru mecenate Emanuel Gozdu. Parastatul a fost dat vit pe lângă preotul nostru și de dl protopopul mian. Răspunsurile le-a cântat tot corul, sub conducerea d-lui S. Stanca. (Poporul Românic)

— Soartea lui Gorki. Lui *Lokant* i-se telegrafează, că Gorki va fi pus pe pîlă liber pe lângă o cauție de 10.000 ruble, ne va depune fondul de ajutorare al scriitorilor din trebuesc împlinite unele formalități și va fi liberat. Nu-i e permis însă să părăsească Petersburgul, fiind-că nu peste mult i-se va tracta procesul.

— Un principe din Asia a fugit. Coșca de 18 ani al principelui din Birma așa domnitor să vină în Europa, că s'a băgat într-o corabie engleză și a plecat cu ea. Nu de ban plecase corabia spre Europa; dar din timpului atât dorite foarte puțin va vedea, căci în Singapore a sosit înaintea lui telegrama, ca împăratul să fie prins și trimis îndărăt în India. S'a întoarce acum ca călător elegant pe același vapor, pe care fusese matroz.

— Testamentul unui învățător. Un învățător bătrîn din Elsația a murit ca burlac. Apele ce ajunge cam 30.000 coroane, a lăsat-o liilor colegilor săi. Sunt cu totul patru Mobilele le-a lăsat de asemenea lor.

— Bebel nu mai e proprietar de medii. Toată lumea știe, că șeful „proletarilor“ Germania e un om putred de bogat. Avea vilă. Ținându-se proletar și el, îl năcăjau bil de mult cu vila. D'aceia și-a vîndut

187

nicl n'a căpătat puțin pe ea: 140.000 franci. Acum cel puțin — crede — nu-l mai pot scoate ochii.

— Heine — revoluționarul. În timpul din urmă organele censurei rusești au dat de lucruri de tot interesante și-au făcut o foarte grea descoperire: cât sunt de proști ei înșiși. Versuri patriotice de conținut politic nu permitea cenzura să circule prin public, dar traduceri le lăsa fără să le citească. Îndeosebi la cărți și tipărituri cu numele Heine nici nu se uitau, așa că o mulțime de scrieri, poezii revoluționare fură răspândite între popor, miliții sub scutul acestui nume. Ce se întâmplă însă?

Mai zilele trecute un poet rus a tradus complet pe Heine. Cenzura însă în zadar a căutat printre ele cântece răspândite sub numele lui Heine prin Rusia. S'a pornit în goană nebună contra acestora și Trepov de l-ar afla pe Heine, l-ar pune la răcoare. Limbile rele spun, că-l și curentează din toate puterile.

— Nume curioase de localități. Sunt ținuturi în Galles al căror nume nu-l pot pronunța nici chiar Englezii.

Acum câte-va zile s'a pledat în fața unui tribunal din Londra un proces civil, în care se afla municipalitatea unei oraș gallice, pe care advocații nu-l designau decât sub numele de Llanfair.

— Pardon, d-le X., întrerupse președintele vorbăreț, d-ta schimonosești numele localității. Ori nu-l folosi, ori pronunță-l cinstit.

Advocatul pâlî, pregetă, apoi se execută: Municipalitatea Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwlltysiliogogoch.

Nu-l putu spune și se așază jos epuizat.

— Ceal în loc de tutun. De câtă-va vreme să pare, că elegantele Londrei au renunțat la întrebuințarea tabacului pentru a-l substitui cu foi de tea în țigarete.

Mai mulți medici spun cu indignare, că astă nouă manie va pricinui grave turburări nervoase.

— Fata sultanului se mărită. După-cum se vestește din Constantinopol, sultanul s'a învovot oficios, ca fata sa, sultana Alié să se mărite cu beiful Hicmet Arif membru al consiliului de stat, fiul ministrului de justiție, pașa Abdurrahman.

— Tunelul Simplon. În 24 i. c. tunelul Simplon a fost complet găurit. E una din biruințele uriașe ale științei moderne. În Noiembrie 1898 au început să lucreze la el de ambele părți de-odată.

— Prețul războiului. Rusia, se pare, vrea să încheie cu o pace nefeliculată război din Extremul Orient. E posibil, că situația internă a imperiului a silit pe țar, fiind-că altminteri e imposibil, ca Rușii să încheie pace după un șir necurmat, neîntrerupt de înfrângeri. Nu voesc să platească însă nici decum despăgubire de război, ceea-ce se înțelege de sine, deoarece ar face sume colosale. Războiul japonez costă Rusia săptămânal 26 milioane coroane. Tot așa de scumpe au fost și războaiele de mai deunăzi. Cucerirea Transvalului a costat pe Anglia 212 milioane livre sterliți (pe săptămână 36 milioane). Războiul crimian a consumat 7512 milioane coroane. Războiul franco-german costa, pe Franța zilnic 24 milioane. Războiul pentru neatărnare al Americanilor a costat 2904 milioane coroane.

— La ce te duce beția! Duminecă (19 Febr. a. n.) fiind în comuna Cristian (în comitatul Brașov) două oștețe, cătră seară flacău Ioan Achim Giana, după-ce s'a îmbătat la ospățul, la care fusese chemat, s'a dus la celalalt ospăț și acolo amestecându-se printre jucători a provocat ceartă, în cursul căreia s'a repezit între oameni și a junghiat pe George Stinghe, cunoscut de toți oamenii ca cel mai modest și mai onest om din comună, care se băgase printre cei împricinați, ca să-l împace. Ticalosul flacău l-a junghiat din eroare, voind să implante cuțitul în altul de lângă el. G. Stinghe lasă după el soția tină și doi copiiști. Durerea o simte melericita soție, ear comuna și biserica deplânge pe un qm model de pacinic, muncitor și onest.

Iată unde duce beția, imoralitatea și năravurile cele rele.

Conjuratul refuzat. Ziarul din Belgrad „Narodne List“, după-cum suntem informați, a primit o știre interesantă din Nis, oraș a căruia populație a avut și are simpatii pentru familia Obrenovici. S'a aranjat adevă un bal al oficerilor, la care a luat parte și generalul Andreievici, care a luat parte activă la omorirea regelui Alexandru. Deoarece el era cel mai superior în rang între oficeri, el trebuia să înceapă dansul național, colo. Merge deci la o damă și o rugă:

— Regret, dar nu dansez, — fu răspunsul. După aceea a mers la altele. Nici una n'a vrut însă joace cu el, până-ce o bonă asaltată cu rugăminti se învol și-așa au putut începe dansul național.

— Drăguț dar de nuntă. Alții bărbați când se însoară așteaptă ei să capete cadouri. Dar fiul baronului Alfonz Rotschild a făcut contrarul; el a făcut surprise la alții. Tinărul baron e oficiant al căii ferate franceze de nord, unde e și tatăl său. În ziua de nuntă a dăruit 50.000 franci impiegaților căii ferate respective, ca din ei să se dea zestre la fetele lor. Direcția căii ferate a întregit suma la 100.000, din care sumă de împart zestruri la fetele impiegaților. De bună seamă multe fete doresc tot binele lui Rotschild...

— Cerneala e periculoasă. Rană, ba uneori infecție generală a cauzat împunsătura cu un condei plin de cerneală. Publicul laic a căutat și a aflat motivul în rugina produsă de cerneală pe condei. A greșit însă. Cercetările bacteriologice au dovedit, că de cele mai multe ori în cerneală sunt bureți ce cauzează putrefacție, în deosebi, dacă cerneala a fost ținută neastupată. De injectezi așa cerneală în șoarece, cloșan, porc de mare, în câte-va zile pier. Așa se explică și cazurile dese, că cine-va făcându-și o rană cu condei plin de cerneală în scurt timp moare. Mulți copii au răul obiceiul, că pun condeiul plin de cerneală în gură. Cerneala în felul acesta transmisă în stomac produce boale grele. Copii trebuie desvâțați de așa învăț rău.

CRONICA EXTERNĂ.

Miscarea constituționalistă în Rusia.

Cu Petru cel Mare autocrația țaristă s'a stabilit definitiv, ori-ce element reprezentativ a dispărut din viața politică. Totuși dorințele unui regim reprezentativ n'au încetat, de atunci, de a exista în spiritul public.

În 1730 prințul Galitzin vrea o Cameră a miciei nobilimi și una a reprezentanților orașelor, compusă din câte două din fie-care oraș.

În 1763 nobilimea malo-rusă cere diete anual.

În 1768 un profesor dela universitatea din Moscova, Desnitzky, discipolul lui Adam Smith, prezintă Catherinei a II-a un proiect de crearea unui Senat compus din aleși nobililor, negustorilor, membrilor clerului și învățămanților, ai artiștilor și oamenilor de litere, cu o condițiune de cens.

În 1773 Diderot propuse să rămână permanentă Comisiunea Codului. Mai târziu, într'un al doilea memoriu, el preconiză o Cameră a reprezentanților, convocată odată la cinci ani, cu puterea de a detrona pe monarch. El se adresa Catherinei a II-a...

Revoluția franceză preciză și răspândi ideile constituționaliste, a căror expansiune fu mai întâi ajutată de guvernul riguros al lui Paul I-u, după aceea de liberalismul lui Alexandru I-u, în tinerețea sa.

În 1803 faimosul Speransky modest funcționar la ministerul internelor, fu însărcinat să pregătească un plan de organizare a instituțiilor judiciare și administrative. Programul său cuprindea: responsabilitatea puterii executive înaintea unei Camere aleasă de popor, libertatea presei, etc.

În 1804 statute organice, din ordinul lui Alexandru I-u fără redijate pe Rosenkampf, mo-

dificate de prințul Ciartoriyski și Novoselitzef, și date în cete din urmă lui Speransky.

În 1809 Speransky isprăvi proiectul său de „legi de Stat“.

Drepturile politice erau aci acordate nobilimei și negustorilor, micilor industriași, țăranilor proprietari, etc. Cei-lalți țărani, afară de servi, trebuiau să participe la alegere prin mijlocirea unui delegat ales de 500 de suflete.

În 1812 și 1814, după exilul său, Speransky modifică proiectul și propuse două Camere.

În 1815 Împăratul aprobă o cartă a regatului polonez, care institua două Camere: un Senat compus din membri numiți pe viață de Împărat după propunerea Camerelor, și o Cameră de deputați. Aceasta cuprindea reprezentanții nobililor și orașelor și comunelor, cei din urmă aleși de proprietarii funciari și de persoanele cu profesii libere.

În 1818 dieta poloneză se deschise pe aceste baze.

În același timp Alexandru I-iu însărcină pe Novoselitzef să redigeze pentru Rusia un proiect analog. Ca diferență trebuie de notat instituirea de diete locale și numirea de către Împărat a unei părți din Corpurile alese.

Vin după aceea proiectele decembristilor, acela al lui Nikita Muraviev și mai cu seamă acela al colonelului Pestel, unul din cei cinci șefi ai lor, spânzurați de Nicolae I-iu.

În gazeta sa „Adevărul rus“ (Ruskaia Pravda), Pestel deslințează distincțiunile, acordă tuturor dreptul la pământ, instituie serviciul militar universal libertatea presei, cu juriu pentru delictele ei, și deslințează pedeapsa cu moarte. El fundează o republică cu o putere executivă din cinci membri, o Cameră legislativă unică aleasă prin sufragiu universal, și un Sobor suprem de 120 membri pe viață, însărcinat cu controlul juridic al proiectului Camerei.

Pester era cu hotărâre contralist.

În aceeași epocă însă, se propovăduiau idei protivnice centralizării. Eran proiectele „slavilor răniți“, cari preconizau o uniune republicană a popoarelor slave.

În 1817 ideea federativă câștigă societatea Cyrilo-Methodiană și se vorbea de divizarea Rusiei în patru-spre-zece State.

Ideile constituționaliste se dezvoltă, însă, mai cu seamă sub Alexandru al II-lea.

În 1862 nobilimea din Moscova și din Tver cere convocarea aleșilor tuturor claselor, și prințul Dolgorukoff publică în străinătate un proiect de Constituție.

În 1865 Varul instituie zemstvourile și vorbește favorabil de instituțiile liberale la dieta finlandeză.

Dar în 1865 nobilimea din Moscova, este blamată pentru că a cerut convocarea aleșilor țării și în 1868 zemstvo-ul din Petersburg este închis pentru aceeași rațiune.

În 1879 încep revendicările partidelor revoluționare.

La 1880 o comisiune numită de Alexandru al II-lea, emite ideea unei „Zemsky Sobor“. Marele duce moștenitor se opune și ea este disolvată.

Alexandru al III-lea se gândi de asemenea un moment la „Zemsky Sobor“. Conte Ignatieff ministrul său, pregăti un proiect cu istoriograful Golokhvastoff, și convocarea fu chiar fixată pentru ziua aniversală nașterii Țarului actual în luna Maiu 1882.

Împrejurări diferite s'au opus, însă, atunci la îndeplinirea acestei reforme, și astfel, întinându-se din an în an curentul constituționalist, s'a ajuns astăzi la criza bine cunoscută, al cărei sfârșit nu se poate preciza încă.

POSTA REDACȚIEI.

A. P. în T. M Trimite pentru publicare 3 cor.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

G. B. Crihalma. Până la 1 Iulie a. e. N. B. Naszod. Numerit ceruți n'avem.

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor evalificat de școale medii p. studiul higienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

BRAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I, vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de făct. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curat. Operațiuni diferite la așezarea coroanelor de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dinți și dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

Bibliografie.

A apărut:

„Cântece pentru usul societăților corale“. Sub titlul acesta a apărut de curând o broșură voluminoasă din compozițiile musicale alese ale dlui *Aurel Popovici*. — Broșura conține 15 cântece mari aranjate parte pentru cor bărbătesc, parte pentru cor mixt astfel, încât fie-care piesă va putea forma punctul de forță din programul seratelor ori concertelor populare. Broșura aceasta indispensabilă pentru reuniunile noastre de cant, se poate procura numai dela autor în Ticvaniu-mare (Nagytkivány) u. p. Kákova, (Krassó Szörény m.) — Prețul 10 cor. plus 10 fil. porto postal.

4 cor. numai 4 cor.
plus 20 fil. porto postal.

Drepturile și datorințele învățătorilor și învățătoarelor confesionale
scrisă pe temeiul legilor regulamentelor, ordina-
țiunilor, instrucțiunilor, hotărârilor și decisiunilor
principiare

de *Dr. Szabo Mihály*, inspector regesc

tradusă în românește de

Eugen Zaslo, profesor,

„Visuri trecute“

Un elegant volum de schițe și povești scrise de
cunoscutul scriitor

Alex. Ciura (Simin).

Costă 1 cor.

Să pot primi dela tipografia semn. din Blaj
(Balásfalva)

La administrația „Tribunei“ să află de vânzare
următoarele cărți:

„La Roma“ de Russu Șirianu	Cor. 2.—	plus 10 fil. porto
„Povestiri și schițe“ de S. Secula	1.—	5 „
„Nuvele“ de Emil Zola	Cor. 0.40	5 „
„Școlarul declamator“	0.50	5 „
„Vatra părăsită“ I. Slavici	1.50	10 „
„Stropi de rouă“	1.—	10 „
„Aur“ Const. Hodoș	1.50	10 „
„Telegrama“ farză în 3 acte	0.80	3 „
„Calendarul diecesei aradane“	0.40	10 „
„Carmen Sylva“ de Vojeu	1.—	5 „

A apărut de *Dr. Augustin Bunea* canonic
metrop. 1. Metropolitul *Dr. Ioan Vancea* de Bu-
teasa schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41
pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. *Cestiuni din dreptul și istoria bisericii ro-
mânești unite*, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8°
scrisă de *Dr. Alexandru Grama*, costă 1 cor. 40
fileri. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de *Dr. Augustin
Bunea*, costă 2 ocr.

3. *Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein*,
(1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă
4 cor., (pentru România 5 lei).

4. *Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu
Roma*, în Schematismul arhidiecesei de A. Iulia
și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. *Statistica Românilor din Transilvania în
anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron*,
Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. *Vechile episcopii românești: a Vadului,
Geoagiului, Silvașului și Belgradului*, Blaj 1903
8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru Româ-
nia 3 lei).

7. *Episcopii P. P. Aron și Dionisie Nova-
corici*, sau istoria Românilor transilvăneni dela
1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50
fileri (pentru România 5 lei).

8. *Discursuri, Autonomia bisericească, Di-
verse*. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți să pot procura dela tipografia
semin. din Blaj (Balásfalva) ori dela autorul spe-
dându-se banii înainte, — ori contra rambursă.

A apărut:

Raportul anual pe anul al VI-lea de ge-
stiune, 1904 dela „Grănițerul“ institut de credit
și economii, societate pe acți în H. Dobra ară-
tând un profit curat 21,842 cor. 17 fil.

Redactor responsabil: Sever Bosu.
Editor-proprietar: George Nishia.

INSERTIUNI și RECLAME.

La tipografia „Tribunei“ se caută un
mașinist-culegător. Doritorii să se adre-
seze la administrația „Tribunei“.

Bijuterii, oroloage, aur călcat
și recușite de argint, seduli de ama-
netare cumpără pentru prețurile cele mai
mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

clăornicar și giuvaergiu

A R A D, Strada Bisericii
(Palatul minorilor.)

lavorul cel mai estin de cumpărare de
bijuterii și oroloage.

Furnizez acasă:
Cărbuni de peatră de Salgó-
Tarján pentru 1 fl. 70 cr.
Cărbuni de lemn de fag pentru
2 fl. 20 cr.

Lemne de foc mărunțite pentru
1 fl. Câte o sută kilograme.

Comandele sunt a se adresa lui:

ALTMANN EDE

— neguțator de specialități. —

Arad, Str. Wesselényi Nr. 48.

Atențiune!

Dacă dorești ghetă bune, estine și fine
atunci le cumpără din prăvălia de ghetă
pentru dame și domni a lui *Brescku
Károly* de pe piața Arpád Nr. 5 (edifi-
ciul bisericii izraelite) unde comandele se
efectuează mai punctual.

Se pot căpăta totfelul de ghetă con-
fecționate în atelierul meu. Rog binevoi-
torul concurs al onoratului public, cu de-
osebită stimă

Brécska Károly

pantofar.

**Igaz
Sándor**

clăornicar și giuvaergiu.

A R A D, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețu-
cel mai mare de zi, ori schimbă pentru
alte obiecte de aur și argint.

Vindecarea deplină a boalelor secrete.

Să nu pregete nime într-o chestiune atât de gîndu-
ră se prezintă odată în persoană pentru că cu ajutorul
instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla pun-
tual locul, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori că
de adănc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza
acestei examinări poți cu siguranță afla și calea pe care
ajungi la vindecarea răului, ceea ce fiecare o poate face
acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Dacă cine
nu poate veni în persoană, atunci să-și desorice boala
deamărmunt și după ce va fi examinată va primi des-
șirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă țineri
în cel mai mare secret. În scrisoare pune marca de re-
pus. După încheierea curei, au la see scrisorile se a-
rere expresă se retrimite.

Un astfel de lecnitor și curător e institutul spec-
al drului *Falócz*, medic de spital (Budapesta VII Ke-
pesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștientitate cap-
ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale
unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc
trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chin.

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. *Falócz*
vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fun-
ment cu metodelor său propriu de vindecare și casu-
cele mai neglijate, boalele de besică, de țeve, de testicu-
de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale stîl-
lui, poala albă, boale de sînge, de piele și toate boalele
se țin de organele secusale femeiești. Pentru femei e
de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le
insuși dr. *Falócz* dela 10 ore în. a. până la amiază).

Adresa: Dr. *Falócz* medic de spital, special-
Budapesta VII, Kerepesi-ut 10.

Compactor român în Ara-

Subscrisul imi iau voe a aduce
cunoștința onor. public român, că reîn-
din străinătate m'am stabilit în Arad
Weitzer János Nr. 7, unde mi am
chis un

Atelier de compactorie modernă

arangiat cu mașinele cele mai nouă și
perfectionate, sunt în plăcuta poziție
fectui ori ce lucrări atingătoare de aces-
bransă dela cele mai simple până la
mai fine legături de lux. Asemenea pe-
legături protocoale p. cancelarie, cărți
ricești, cărți de rugăciuni pentru pre-
norații domni preoți, în tomuri singu-
lice ori în partii de ori-ce mărime
lângă asigurarea unui serviciu solid, p-
și ieftin.

În speranță, că onor. public ro-
imi va oferi binevoitorul concurs, re-

Cu distinsă stimă

Iustin A delea

compactor.

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că am deschis în

Arad, piața Boros Béni Nr. 6 o nouă ferărie

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de primul rang.

Primesc comande de turnătorie și obiecte de arangia mente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în ori-ce cantitate. Cărbuni de fag se pot căpăta pentru prețuri eftine.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izidor

fabricant de fer și oțel în Ujdésna.

Friedmann Lajos

prăvălie de coloniale și delicatese

ARAD, Piața Libertății Nr. 4 (lângă cafeneaua Pölzl)

Am onoarea aduce la cunoștința onoratului public că pe piața Libertății (lângă cafeneaua Pölzl), am deschis

o prăvălie de coloniale și delicatese

corespunzătoare cerințelor timpului modern.

Am stabilit în deposit tot felul de cele mai bune coloniale, bentari din țeară și streine, ceaiuri, prăjituri pentru ceai (Cafos varitabil) mare asortiment cu delicatese, cașuri, mezeluri (și coșer) ș. a. m.

Când cer protecția onor. publice ti asigur despre serviciu punctual și solid.

Cu deosebită stimă

Comande din provincă
se osecută prompt.

520

Friedmann Lajos

Arad, Piața Libertății nr. 4 (l. Pölzl).

Carol Drössler

fabrică ces. reg. de mașini agricole.

Budapesta, VI. Váci körút 59

transportă automobile, locomotive cu vapor, grapă de vapor, imblăcee cu vapor, imblăcee de mână și (jargányos) motoare de rulei crud, montează mori și tot felul de mașini agricole.

Marfa solidă, pe lângă condițiuni favorabile de plată. —

Se trimit cataloage de preț și cheltueli gratuit.

Se caută agenți.

490

VARGA JÁNOS

atelier de tapiserie și infrumșetare.

Arad, Strada Zrinyi Nr. 2 (Casa Sebessi).

Recomandă magazinul său bogat asortat cu modele de garnituri de salon, de odai pentru bărbați, precum și de otomane pentru dormitorii și refectorii.

BUDGETE și PLANURI

447

dela cele mai simple până la cele mai corăspunzătoare gratuit.

REPARĂRI și TRANSFORMĂRI

după stil modern în loc și în provincie.

Obducere de biliarde pentru prețurile cele mai culante.

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

253

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare ce a întrebuințarea de apă nesipoasă ori murdară nu abzie serviciul Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de cânepă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine. Fantani cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare

Prăvălie pentru mănuși și
suspensorii a lui

HUBATSCEK T.

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.

(In casa Băncii populare și de industrie Aradine.)

Recomandă on. public mănușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot faazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiunilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe cari le vënd pentru prețuri extraordinar de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public rămân

303

cu respect: **Hubatschek T.**

Non magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința p. o. public, că azi am deschis în Arad **un magazin de mobile** sub firma Improtocolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

În urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulațiune suficient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea între prindere prețiosului sprigin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfa indigenă de calitate inexceptionabile.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.

măestru tapersier.

Deschidere de prăvălie!

Piața Libertății Nr. 17.

(lângă Ipar és Népbank)

am deschis exclusivă prăvălie pentru stoffe de haine bărbătești, unde fie-care cumpărător la cumpărarea hainelor de călărie are lipsă poate economisi 350/0. — Avem în deposit fabricate din țeara, engleze și diu Brünn, a căror calitate escelentă firma ia responsabilitatea

Cu deosebită stimă

Leichner și Fleischer

deposit exclusiv de postav în Arad și Pécs.

Vindere în en gros și detail.

504

**CREMA
MARGARETA**

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, inofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșeața de pe nas și de pe mâni. Mijloc mai bun pentru obraji și mâni aspre nu există.

⊗ ⊗ **Efect instantaneu.** ⊗ ⊗

Pretul 1 cor.

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.

TIPOGRAFIA „TRIBUNA“

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind aranjată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare orî-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelări în orî-ce mărime, registre pentru bănci, invitări la petreceri și cununii, plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebreale, cărți de vizită, etc. etc.

⊗ ⊗ *Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.* ⊗ ⊗

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va lute răsuna acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.